DE OOSTPOST.

LETTERKUNDIG, WETENSCHAPPELIJK EN COMMERCIEEL

NIEUWS- EN ADVERTENTIEBLAD.

PRIJS VAN INTEEKENING.
De OOSTPOST verschijnt alle weken des Woensdags. De prijs per jaargang is ƒ **10.**— rec. voor *Soerabaya*, en ƒ **12.**— rec. franco per post.

WOENSDAG 2 NOVEMBER

PRIJS DER ADVERTENTIEN.
De prijs der ADVERTENTIEN is ƒ **1.**— voor elke TIEN WOORDEN; behalve het zegel.

No. 45. VERANTWOORDELIJKE UITGEVER E. FUHRI TE SOERABAYA. 1853.

OFFICIEEL GEDEELTE.

JAVASCHE COURANT
van den 26sten October 1853 Nos. 86.

Bij besluit van den 22sten October 1853 no. 1, is de staatsraad in buitengewone dienst, waarnemende vice-president van den raad van Nederlandsch-Indie, J. P. C. Ruloffs, gedurende de ongesteldheid van den Gouverneur Generaal, belast met het dagelijksch beheer van zaken.

Civiel Departement.

BENOEMD:

Tot eersten substituut-griffier bij den raad van justitie te Batavia, mr. F. P. J. Fleur, thans tweede substituut-griffier bij dien raad.

Tot pakhuismeester bij het zout-hoofddépôt te Boender, P. L. Luijks, gewezen opziener bij de zoutpannen te Kandanghauer (Cheribon), thans op wachtgeld.

TIJDELIJK OPGEDRAGEN:

De waarneming der betrekking van lid in de weeskamer te Batavia, aan den secretaris dier kamer H. J. van der Plas.

De waarneming der betrekking van secretaris der weeskamer te Batavia, aan den boekhouder bij de kamer C. F. Busscher.

Militaire Departement.

ONTSLAGEN:

Op zijn verzoek, eervol, uit Zr. Ms. militaire dienst, de officier van gezondheid der derde klasse J. C. Ploem.

Marine-Departement.

ONTSLAGEN:

Eervol, de kapitein-luitenant-ter-zee J. M. Kuijp, als wd. hoofd-administrateur der marine; onder te kennengave van 's gouvernements goedkeuring over de wijs, waarop hij die betrekking heeft vervuld.

OPGEDRAGEN:

De waarneming der betrekking van hoofd-administrateur der marine, aan den inspecteur van administratie bij de Nederlandsche marine P. C. W. Anemaet.

BENOEMD:

Tot direkteur van het marine-établissement te Soerabaya, de kapitein-luitenant-ter-zee J. M. Kuijp.

VERTREK VAN DE LAND-MAIL.

De Resident van *Soerabaya* brengt bij deze ter kennisse van het algemeen, dat op **DONDERDAG**, den **3**den **NOVEMBER** e. k. des namiddags ten **4** ure, de postpakketten zullen worden gesloten, bestemd voor de verzending naar *Europa* met de overland-mail.

De Resident voornoemd,
VREEDE BIK.

(Voor het land.) De Resident van *Soerabaya* refererende aan de advertentie van den Directeur der middelen en domeinen, vervat in de *Javasche Courant* van 22 dezer No. 85, betreffende de publicatie van den Gouverneur-Generaal van *Nederl. Indie* in dato 16 te voren, omtrent het regt tot den verkoop van amfioen in het klein op *Java* en *Madura* over 1854, maakt mits deze bekend: dat de openbare verpachting van dat middel voor de Residentie *Soerabaya* zal plaats hebben in den dalm van den Regent van *Soerabaya* op **DINGSDAG** den **6den DECEMBER** aanstaande, des morgens ten 9 ure, onder de voorwaarden breeder daarbij vermeld en dat geene onderhandsche aanbiedingen zullen worden aangenomen, maar de pacht zal worden gegund aan den hoogsten bieder bij een voldoend aanbod, onder genoegzame waarborg; zullende die verpachting plaats hebben voor de

Residentie *Rembang* te *Rembang* op MAANDAG den 28sten NOVEMBER aanstaande;
Residentie *Kedirie* te *Kedirie* op ZATURDAG den 3den DECEMBER aanstaande;
Residentie *Pasoeroean* te *Pasoeroean* op ZATURDAG den 10den DECEMBER aanstaande;
Residentie *Bezoekie* te *Bezoekie* op MAANDAG den 5den DECEMBER aanstaande.

SOERABAYA, 28 *October* 1853.
De Resident voornoemd,
VREEDE BIK.

(Voor het land.) De Resident van *Soerabaya* brengt bij deze ter kennis van het algemeen, dat op **DINGSDAG** den **6den DECEMBER** aanstaande, voor zoo veel betreft het Regentschap *Soerabaya;* en op **WOENSDAG** den **7den DECEMBER** aanstaande, voor zoo veel betreft de afdeelingen *Grissee* en *Madura*, des morgens ten 9 ure, in den dalm van den Regent van *Soerabaya*, openbaar verpacht zullen worden, de verschillende zoogenaamde kleine middelen, zoo als dezelve zijn omschreven bij de publicatie van den 16den dezer, opgenomen in de *Javasche Courant* van den 22 dezer No. 85, zullende die verpachting plaats hebben voor de:

Afdeelingen *Sumanap* en *Pamakassan*, te *Sumanap* op ZATURDAG den 12den NOVEMBER aanstaande;
Residentie *Rembang*, te *Rembang* op MAANDAG den 28sten NOVEMBER aanstaande;
Residentie *Kedirie*, te *Kedirie* op ZATURDAG den 3den DECEMBER aanstaande;
Residentie *Pasoeroean*, te *Pasoeroean* op ZATURDAG den 10den DECEMBER aanstaande;
Residentie *Bezoekie*, te *Bezoekie* op MAANDAG den 5den DECEMBER aanstaande.

SOERABAYA, 28 *October* 1853.
De Resident voornoemd,
VREEDE BIK.

(Voor het land.) De Resident van *Soerabaya* maakt bij deze bekend dat **SCHEEPSRUIMTE** benoodigd is voor den overvoer van *Batavia* dan wel regtstreeks van *Soerabaya* naar *Balie Selaparang (Lombok)* van eenen **RHINOCEROS** hoog p. m. 3 voet en lang p. m. 6 voet.

SOERABAYA, 11 *October* 1853.
De Resident voornoemd,
VREEDE BIK.

(Voor het land.) De Resident van *Soerabaya* maakt bij deze aan elk en een iegelijk dien zulks mogt aangaan bekend dat, op *Vrijdag den* 11*den November*, des morgens ten 9 uur, ten zijnen burele door hem, onder nadere goedkeuring van het gouvernement, overeenkomstig het reglement op de uitbestedingen (staatsblad 1829 No. 67), eene openbare uitbesteding zal worden gehouden, voor den overvoer van *Banjermasin* naar *Soerabaya*, *Onrust* of *Kuiper* en *Muntok* van respectivelijk 2000, 2000 en 600 ton STEENKOLEN, waaromtrent de voorwaarden zijn opgenomen in de Javasche Courant van den 12den dezer No. 82 en dagelijks, met uitzondering van den Zondag, ter lezing zullen liggen ter Secretarie der Residentie.

Gegadigden worden verzocht hunne inschrijvings billetten vóór of uiterlijk op den dag der uitbesteding aan hem resident te doen geworden en bij de uitbesteding in persoon tegenwoordig te zijn, dan wel zich te doen vervangen door behoorlijk daartoe gekwalificeerde personen.

SOERABAYA, 14 *October* 1853.
De Resident voornoemd,
VREEDE BIK.

(Voor het land.) De ondergeteekende Algemeene Ontvanger te *Soerabaya*, als belast met de perceptie der middelen, maakt bij deze bekend, dat de tweede termijn van de belasting der verponding voor het loopend Jaar, vóór ultimo December dezes Jaars zal moeten zijn aangezuiverd; en dat tot den ontvangst dier belasting, in den loop der maanden November en December eerstkomende dagelijks van des morgens acht tot des namiddags een ure (zon- en feestdagen uitgezonderd) zal gevaceerd worden ten zijnen kantore, wordende de belastingschuldigen mitsdien herinnerd, om vóór ommekomst van dezen termijn de belasting te voldoen, ten einde niet te vervallen, in de bij de wet bepaalde boete.

SOERABAYA, 31 *October* 1853.
De Algemeene Ontvanger voornoemd,
F. W. SPANGENBERG.

VENDU-DEPARTEMENT.

VERKOOPING

Op *Donderdag den* 3*den November* 1853.
Voor de woning van den Chinees HAN HIAN GOAN, in de *Chineesche Kamp*, van 500 kleine krandjangs SUIKER.

Op *Vrijdag den* 4*den November* 1853.
Door den Deurwaarder bij den Raad van Justitie C. F. DAMWIJK, bij wege van executie in de kampoong *Baroe*, van MEUBILAIRE GOEDEREN van den Javaan WONGSO WIDJOIJO.

Op *Maandag den* 7*den November* 1853.
Voor de woning van den Heer L. LEDUC, te *Gatottan*, van MEUBILAIRE GOEDEREN.

Op *Dingsdag den* 8*sten November* 1853.
Voor de toko van den Heer C. DEAN, in de stad, van diverse TOKO- en COMMISSIE-GOEDEREN.

Op *Woensdag den* 9*den November* 1853.
Voor de woning van Mevrouw de Weduwe VOISIEN, in de stad, van MEUBILAIRE GOEDEREN.

SOERABAYA, den 2den November.

— Het Concert van den heer *van Oeckelen* zal, gelijk uit hieronder staande advertentie blijkt, den 11den dezer plaats hebben. Wij achten het bij deze gelegenheid voor degenen onzer lezers, die nog nimmer iets van den Androïde-automaat vernamen, niet ondienstig, hier een artikel aan te halen dat over dit kunstgewrocht handelt, en zich bevindt in de *Javasche Courant* van 12 Mei 1841:

. . . .

„Vele onzer lezers zullen zich het daaromtrent in de meeste Nederlandsche en zelfs in eenige Belgische en Fransche dagbladen medegedeelde herinneren; dan niemand voorzeker voedde de hoop om eenmaal dit meesterstuk alhier te zullen hooren en bewonderen. Van de in gezegde bladen geplaatste artikelen, die allen eene welverdiende hulde toebrengen aan den scherpzinnigen en daarbij eenvoudigen en nederigen kunstenaar, nemen wij, als de zaak het duidelijkst voorstellende, het volgende over, uit het Brusselsche dagblad *le Commerce Belge*, van 13 Julij 1839:

De werktuigkunde, met al derzelver wijs doordachte verbindingen, was tot hiertoe alleenlijk aangewend om, bij zware werken, de menschelijke kracht tot in het oneindige te vermeerderen. De heer *C. J. van Oeckelen*, bedeeld met een juist en helder oordeel, de daarin gemaakte vorderingen nagaande, heeft zich op den gebaanden weg der kracht en beweging aanbrengende werktuigen niet opgehouden, maar heeft door jaren inspanning en berekening, een volkomen mensch-werktuig daargesteld; aan anderen overlatende om de menschelijke stem na te bootsen, heeft hij eenen volmaakten toonkunstenaar geschapen.

Sedert acht dagen is de Androïde-Klarinettist in eene der Lloydszalen ten toon gesteld, en heeft reeds de bewondering van vele bezoekers weggedragen. Maar het publiek zoo dikwerf misleid door zoogenaamde wonderen, weet nog niet dat de automaat, van den heer *van Oeckelen* werkt zonder de minste begoocheling van kwakzalverij.

Men kan zich hiervan van nabij overtuigen.

Met de meeste welwillenheid wordt u de werking uitgelegd der inwendige raderen en hefboomen, benevens de ontleding der duizende gedeelten, welke het kunstig zamenstel uitmaken van het wezen dat gij voor u ziet, en dat gereed staat om uw gehoor door zuivere en harmonische toonen te streelen.

Een onzer vrienden, die als ervaren kunstregter in staat is om alle moeijelijkheden te beoordeelen, en de uitwerkingen eener dergelijke schepping te waarderen, heeft ons onlangs de volgende beoordeeling van den Androïde-Klarinettist toegezonden, welke wij, als met kennis van zaken geschreven, hier grootendeels laten volgen:

Van tijd tot tijd hebben de dagbladen gesproken van de uitvinding en zamenstelling door den heer *C. J. van Oeckelen* te *Breda* van eenen automaat, met eene verwonderlijke juisheid, de Klarinet bespelende. Men zal al de moeijelijkheden inzien, die de uitvinder heeft moeten te boven komen om door middel van zijnen automaat, zuivere en harmonische toonen te halen uit een muziekinstrument, dat algemeen als een der moeijelijkste bekend is. Met groot genoegen vernemen wij dat de heer *van Oeckelen* voornemens is om weldra *Belgie* te bezoeken, vergezeld van zijnen automaat, welke als een uitstekend kunstgewrocht kan worden geacht, en buiten allen twijfel voor den meest volkomenen der tot hiertoe bekende automaten te houden is.

Men zal zich welligt de beroemdste automaten herinneren, waarover geschreven is: een heremiet, door *Albert de Groote*, die, als men aanklopte, de deur zijner cel opende, en de bezoekers beleefd ontving en groette; een fluitspeler door *Vaucanson*, in 1738 aan de *Akademie der kunsten* aangeboden; een flageoletspeler, zich op de tambourin accompagnerende; eene eend, alle de bewegingen van het levende dier in het water vrij juist navolgende; eindelijk die van *Droz*, waarvan de eene schrijft, de andere teekent, en een derde de piano bespeelt. De meest beroemde intusschen van allen, was de automaat-schaakspeler, die zich eenen zeer grooten roem had verworven, in een zoo moeijelijk en allen aandacht vorderend spel: dan hier was het verwonderlijke niets dan bedrog; de schaakspeler was geplaatst op eene fijn uitgedachte kast of voetstuk, het mechaniek bevattende, zijnde niets meer nog minder dan een zeer begaafde schaakspeler.

De heer van *Oeckelen* heeft zich vooral de moeite gegeven om een ieder to overtuigen, dat alleen de mechanische verbindingen, om zoo te zeggen, het leven geven aan zijnen automaat; deze is zes voeten hoog, en stelt een fraaijen *Troubadour* voor, in eene bevallige houding en met eenvoudige en losse bewegingen.

Hij voert met eene handigheid en in de vingerzetting verwonderlijke juistheid eenige der schoonste stukken uit van *Weber* en *Beethoven*. Het *Crescendo*, *Diminuendo* en *Affectuoso* zijn zoo wel uitgedrukt en hebben zoo veel kracht en liefelijkheid dat de begoocheling volkomen is; met een woord, de uitvoering laat niets te wenschen over, en men moet zich vragen of het talent van den bedrevensten kunstoefenaar daarin meer smaak en meer juistheid zou hebben kunnen brengen.

Zoodra de heer *van Oeckelen*, die de Klarinet accompagneert, zich voor de piano zet, komt er leven in den Androïde, groet hij regts en links, en geeft hij zijnen meester met beweging van hoofd en oogen te kennen dat hij gereed is om te beginnen; hij brengt het instrument aan den mond, en schijnt, naar de gewoonte der Klarinetspelers, het mondstuk tot twee malen toe met de lippen nat te maken.

Nu begint hij eene *Solo*, gedurende welke alle de bewegingen van het hoofd, van de oogen, den mond en het geheele ligchaam, hetzij zij alleen of te zamen spelen, in eene volmaakte overeenkomst zijn.

En nu (vervolgt *le Commerce Belge*), nu wij gehoord en gezien hebben wat anderen met de uiterste zorg hebben gezien en waargenomen, kunnen wij volmondig zeggen dat deze mededeelingen nog beneden de wezenlijkheid zijn. Onze eerste kunstenaars hebben op de levendigste wijze hun genoegen en voldoening aan den heer *van Oeckelen* te kennen geheven en hem geluk gewenscht met zijne wonderbare uitvinding.

Zien wij uit dit artikel van de *Javasche Courant*, dat deze automaat een waarachtig meesterstuk in het gebied der werktuigkunde te noemen is, hoeveel meer zal dan onze achting rijzen voor den vervaardiger, wanneer het beeld ons zal voorgesteld worden, behalve de klarinet ook de cornet à pistons bespelende, een instrument dat zoo zeer in embouchure en vingerzetting met het eerste verschilt. Waarlijk is dit eene reuzen-arbeid te noemen, waaraan de verdienstelijke *van Oeckelen* dan ook de laatste jaren besteed heeft.

En toch is dit niet het eenige nieuwe voorwerp zijner vindingrijke geest, daar ons buiten hetzelve in het klavier oboë, welk laatste reeds vroeger met veel voldoening gehoord werd, op den concert avond het genoegen te wachten staat, kennis te maken met twee nieuwe instrumenten van zijne vinding, te weten, het orgel *vox humana en viola di gamba*, benevens een vrij pedaal onder de gewone pianoforte.

Wij twijfelen geenszins of het publiek zal door eene ruime opkomst toonen, dat het weet, ware kunst op prijs te stellen, en den kunstenaar de zoo zeer verdiende hulde niet onthouden.

— De laatste tijdingen deelen ons mede, dat de Tentoonstelling bij voortduring de algemeene aandacht te *Batavia* bezig houdt, en dat de belangstelling nog zeer opmerkelijk bij den Inlanders heerschende is Het getal der bezoekers was op den 25sten der vorige maand reeds tot 9078 gestegen, waaronder 5104 Inlanders en Chinezen en 780 Militairen zijn geweest; terwijl aan abonnements-en entrée-gelden en aan verkochte Catalogussen reeds het noemenswaardig bedrag van *f* 6194 ontvangen is.

Sinds den 26sten jl. vereenigt zich elken Woensdag morgen van half tien tot half twaalf uren, het korps stafmuzijkanten in het gebouw der tentoonstelling, waardoor de luister nog meerder wordt verhoogd.

Bij de kommissie bestaat het voornemen voor de zamenstelling van een' uitvoerigen beredeneerden Catalogus der tentoongestelde voorwerpen. Tevens is bij haar het voorstel ingekomen, om het gebouw der tentoonstelling niet te sloopen, doch hetzelve te behouden, en des noods te verbeteren voor eene volgende tentoonstelling; voorts om de menigte voorwerpen die dezelve nu opluisteren, en niet behoeven teruggezonden, noch verkocht te worden, tot grondslag te doen strekken voor een Museum van Landbouw en Nijverheid in *Nederlandsch Indie*, waardoor het gebouw eene voortdurende bestemming zoude zijn aangewezen.

— Bij het Postkantoor alhier liggen de ondervolgende onbestelde brieven gedeponeerd over de maand Oct. 1853.

Aan wien geadresseerd.	Van waar geëxpedieerd.	verschuldigde portos	
Van Zijp.	Banjoewangie.	—	35
Ruth.	Z. B.	—	48
M. Jansen.	„	—	48
Ambtenaar van de Burgerlijke stand.	Muntok (terug).	—	96
Mottard.	Ambarawa.	—	45
J. L. Keuchenicus.	L. M.	1	44
H. Caton.	„	1	44
D. J. Wijngaard.	Z. B.	—	48
C. Hoek.	Stbr.	—	10
T. W. Gagel.	Pasoeroean (terug).	1	15
N. van Elten. (overleden.) . . .	Buitenzorg.	—	90
J. Wilezck.	Batavia.	—	95
J. Schuurman.	„	—	95
G. B. Frederiks	„	—	95
N. van Elten. (overleden.) . .	„	—	95
Radendrees.	„	—	95
W. G. Gersom. (overleden.) . .	„	—	95
C. Bach.	„	—	95
R. Dudman.	„	—	95
Wees- en boedelkamer. . . .	„	1	43
Idem.	Probolingo.	—	15
A. Huijsman.	D. W.	—	—
Couquerque.	„	—	—
Ewen.	„	—	70

ADVERTENTIEN.

VENDUTIE

Op *Woensdag den 9den* dezer, van MEUBELEN, GOUD- en ZILVERWERKEN bij Mevrouw de weduwe Voisin, op den hoek van de *Boomstraat* tegen over de *Roomsche kerk*. (341)

VENDUTIE.

Op *Zaturdag den 12den November* 1853 zal in de *Kaliesosok* No. 2, door den Heer Cramer *qq.* Mevrouw van Leeuwen, voor rekening van den Chinees The Kong Ijam, op publieke vendutie, zonder reserve, verkocht worden, eenige PRECIOSA'S bestaande in fraaije bewerkte GOUD- en ZILVERWERKEN en EDELGESTEENTEN. (340)

Per Anna Maria Gezagv. Verbeek

PAS UIT EUROPA ONTVANGEN

BIJ VAN DRIESSCHE.

Eene groote partij nieuwe MUZIJK, benevens
MUZIJK PAPIER.
Parijsche PETTEN.
Fraaije zwarte zijden HALSDOEKEN.
Heele Zijden FOULARDS.
GILETS in soorten.
Groote mooije PLATEN, en
Alle soorten van porceleinen INKTKOKERS. (345)

PROPATRIA-PAPIER

van *f* 6.— tot *f* 12.—, bij
(342) E. FUHRI.

ALLEMANSGADING.

SAMARANGSCHE BESCHUITEN en **MEEL** in blik.
(325) DEELEMAN.

WISSELS OP NEDERLAND

bij
(336) RUYL CRAMER & CO.

Bij eene familie met vijf kinderen, waarvan het jongste drie jaren oud is, verlangt men eene gouvernante, liefst van eenigzins gevorderden leeftijd, die de noodige bewijzen kan geven, de vereischte kundigheden te bezitten om die kinderen eene behoorlijke opvoeding te geven.

Men adressere zich aan F. B. *poste restante* te *Djocjocarta*. (331)

WISSELS OP NEDERLAND

6 Maanden na dato te bekomen tot een bedrag van p. m. *f* 30,000— Ind. Courᵗ. getrokken door kapitein J. R. Smit, voerende het Ned. fregatschip *van Galen*, thans in avarij alhier, op de reederij van genoemd schip met endossement van de ondergeteekenden.

Gegadigden gelieven hunne inschrijvingsbilletten in te zenden voor of op ultimo dezer, ten kantore van den Notaris Z. A. Eekhout, met opgave van het bedrag en de koers.

Soerabaya, TIEDEMAN en VAN DER BURG.
14 *October* 1853. (327)

ALLEMANSGADING.

Echte Engelsche **SCHEERMESSEN** in étuis van zeven stuks, **COWVAN'S** en **GOLDSCHMIDTER STRIJKRIEMEN, SCHEERKWASTJES, TANDEN-** en **NAGELSCHUIJERS, HAARBORSTELS** en **KAMMEN.**
(330) DEELEMAN.

LITHOGRAPHISCH ETABLISSEMENT

VAN

H. M. VAN DORP te *Batavia.*

Bij dit établissement, staande onder toezigt van den bekwamen graveur van Kingsbergen, worden vervaardigd alle soorten van Lithographische werken, als *Portretten* en ander *Plaatwerk*, *Kaarten*, *Adres-* en *Visitekaartjes*, *Etiquetten* voor *wijnen*, *likeuren* en andere *dranken* met *Goud* en in *Kleuren*, *Wissels*, *Quitantiën* en ander handelspapier; de prijzen zijn zeer billijk gesteld, terwijl aan de uitvoering de meest mogelijke zorg besteed wordt. (322)

Bij J. Y. KINGDOM is te bekomen voor Contant:

DOCTOR PULVERMACHER'S PATENT HYDRO ELECTRIC VOLTAIC KETTING.

Voor persoonlijk gebruik, tegen de volgende zeer goedkoope prijzen:
Een KETTING van 36 stuk . . . . *f* 24.— Rec
„ KETTING „ 30 „ . . . . „ 19.— „
„ KETTING „ 24 „ . . . . „ 14.— „
Een zeer goed middel voor HOOFD-, TAND- en OORPIJN en voor RHEUMATIC en CATARRHALE ziekten. (323)

BENDY, PAARD en **TUIG** in goeden staat, à contant te KOOP. Te bevragen bij
(337) E. FUHRI.

Na eene ziekte van slechts acht uren behaagde het den Almachtige op den 13den dezer, uit ons midden te rukken, onzen dierbaren en geëerbiedigden vader de Pangerang Said Hassan Alhabassy in den ouderdom van 80 jaren.

Debiteuren en krediteuren van wijlen onzen vader voornoemd, worden mits deze verzocht, om binnen den tijd van drie manden van af heden betaling of aangifte te doen, aan

De Mede-executeuren en kinderen van den overledene thans alhier aanwezig,
Pangerang Said Alowy Bin Pangerang Said Hassan Alhabasy en
Said Alie Bin Pangerang Said Hassan Alhabasssy,

Soerabaya, 24 *October* 1853. (332)

De **SUPPLEMENT CATALOGUS** van de **LEESBIBLIOTHEEK** van E. Fuhri is thans gedrukt en gratis verkrijgbaar. (328)

ANDROÏDE-CONCERT.

VRIJDAG DEN 11den NOVEMBER 1853

IN HET LOKAAL DER SOCIETEIT CONCORDIA.

Programma.

EERSTE AFDEELING.

1 Allegro van Beethoven à 4 mains.
2 Androïde (Clarinet).
3 Obligaat voor Piano.
4 Androïde (Clarinet).
5 Obligaat voor Piano en vrij pedaal.
6 Androïde (Clarinet).

TWEEDE AFDEELING.

1 Langhetto van Beethoven, voor viola-di-gamba, vox humana, piano en vrij pedaal.
2 Androïde (Cornet à Pistons).
3 Concertante voor Piano en Clavier-oboë.
4 Androïde (Cornet à Pistons).
5 Obligaat voor piano en vrij pedaal.
6 Androïde (Cornet à Pistons).

AANVANG DES AVONDS TEN 8 URE.

Entrée voor eenen Heer. . . . . *f* 5.—
„ „ eene Dame. . . . . „ 4.—
„ „ Heeren Officieren tot en met den rang van Kapitein. . . . . . . „ 3.—
„ „ Kinderen beneden de 10 jaren. . . „ 3.—

Entrée billetten te bekomen, alleenlijk op den dag van het Concert in het Societeits-locaal van 's voormiddags 10 tot 's namiddags 3 ure.

(338) **VAN OECKELEN.**

LOGE DE VRIENDSCHAP.

Receptie loge in den eersten graad op ZATURDAG den 5den NOVEMBER 1853, des avonds ten half zeven ure.

De Secretaris.
(344) A. N. TEENGS.

LOGEMENT DE DRIE VRIENDEN.

THE-DANSANT,

Op *Zaturdag den 5den* dezer.
(343)

Bij den boekverkooper E. FUHRI is te bekomen tegen den prijs van *f* 1 — het volgende Javaansche werkje:

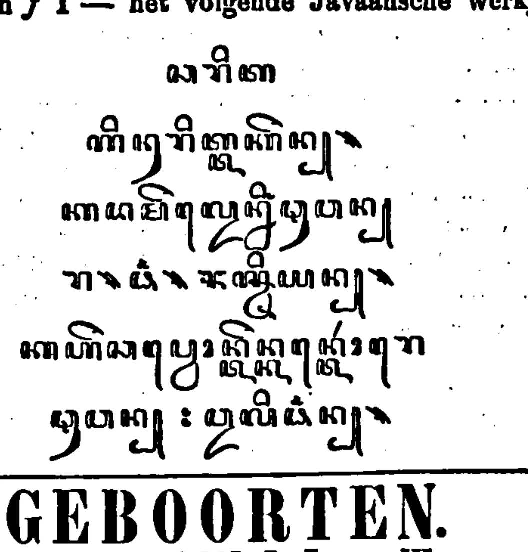

(324)

GEBOORTEN.

Bevallen van eenen ZOON J. I. de Waal, geboren Ruel.

Soerabaya, 23 *October* 1853. (335)

GEBOORTEN.

Bevallen van eenen ZOON, de echtgenoote van BOIJ JENSEN.

Soerabaya, *den 26sten October* 1853. (339)

DE NEGERHUT,

No. 18.

OF

HET LEVEN DER NEGERSLAVEN IN NOORD-AMERIKA.

Vertaald naar het oorspronkelijke door P. MÜNNICH.

De slavenhandelaar had dien trap van christelijke en staatkundige volmaaktheid bereikt, die onlangs door sommige geestelijken en staatsmannen van het Noorden zoo ijverig is aanbevolen; om namelijk, alle menschelijke zwakheden en vooroordeelen te kunnen beheerschen. Zijn hart was juist op dat standpunt, mijne lezers, waar het uwe en het mijne ook op kunnen gebragt worden; ten minste, als wij daartoe onze pogingen aanwenden, en er ons in oefenen. De smartelijke en uiterst wanhopige blik, die Lucie op hem wierp, zou een man van mindere ondervinding ontroerd hebben; maar hij was er aan gewoon. Hij had diezelfde blikken wel honderde malen gezien. Ook wij zouden er ten lange laatste aan gewoon worden, mijne vrienden; ja, tot roem en glorie onzer Amerikaansche Unie, heeft men onlangs zijne beste pogingen wel willen aanwenden, om al de Noordelijke staten onzer republiek aan dien verrukkelijken zielstoestand te doen gewennen! Alzoo beschouwde Haley den doodelijken angst, die het donkere gelaat der ongelukkige moeder benevelde, de te zamen geknepene handen en de hijgende ademhaling, als niets meer dan de noodzakelijke gevolgen en voorvallen van den slavenhandel. Enkel vreesde hij dat zij zou beginnen te schreeuwen en het schip in rep en roer brengen; want, even als alle andere voorvechters der zoo even gemelde philosophie, had hij bepaald afkeer van alle zielsaandoeningen.

Doch de vrouw schreeuwde niet. De wonde, die het moederlijke hart ontvangen had, was te diep, dan dat het zuchten of tranen geven kon. Duizelig zat zij daar ter neder. Hare slappe armen hingen als levenloos langs het lijf. Hare oogen stonden strak, maar zij zag niet. Al het leven en geraas der reizigers, het gekreun der machine klonk haar verward in de ooren: zij hoorde niet. Haar diep gewond hart had zuchten noch tranen, om zijne vreeselijke wanhoop en ellende te openbaren.

De handelaar, die, met het oog op zijne winsten, even menschelijk was, als sommigen onzer staatslieden, scheen zich geroepen te gevoelen, om haar die vertroostingen toe te dienen, welke hare omstandigheden vorderden.

— Ik begrijp, Lucie, dat dit verlies u zwaar treft, vooral in den beginne; maar zulk eene vrolijke, gevoelvolle meid, als gij zijt, zal zich niet door de smart laten overstelpen. Gij vat toch wel dat de verkoop van uwen zoon *noodzakelijk* was, en niet kan verholpen worden.

— O! Mijnheer! laat af; laat mij met vrede! antwoordde zij op gesmoorden toon.

— Gij zijt eene knappe meid, Lucie; en ik meen het goed met u. Ik zal u eene goede plaats verschaffen; en gij zult spoedig een anderen echtgenoot hebben. Zulk eene meid, als gij zijt.

— O, mijnheer! Ik bid u, laat mij met vrede; spreek niet langer tegen mij. De toon, waarop zij deze woorden sprak, was zoo snel, getuigde van zulk eene diepe smart, dat Haley begreep, dat het tegenwoordige geval als eene uitzondering op den regel moest aangemerkt worden. Hij stond daarom op; terwijl Lucie hem den rug toekeerde, het hoofd in haren mantel verbergende. Eenigen tijd liep hij het dek op en neer, nu en dan stil staande, om naar de vrouw om te zien.

— Het pakt haar geweldig aan, zeide hij bij zich zelven, — maar ze houdt zich nog al stil. Als ze maar eerst wat gehuild en gezweet heeft, zal ze wel weer teregt komen.

Tom had de geheele zaak van den beginne af aandachtig gadegeslagen, en begreep er zeer goed den uitslag van. Hij vond de handelwijze van Haley afschuwelijk en wreed. Maar hij was immers eene onwetende, arme ziel, die niet geleerd had zich boven den kring zijner gevoelens te verheffen. Indien hij het onderrigt van sommige geestelijken genoten had, dan zou hij er beter over gedacht hebben, en er niets anders in gezien hebben, dan een voorval in den wettigen handel, dat immers dagelijksch gebeurt. Die wettige handel, welke het levensbeginsel is van een stelsel, dat volgens een Amerikaansch geestelijke (D^o. Joel Parker, van Philadelphia) geen ander kwaad met zich brengt, dan een zoodanig, dat aan alle maatschappelijke en huiselijke betrekkingen evenzeer verbonden is. Doch Tom, die, zoo als wij gezien hebben, een eenvoudig, onwetend mensch was, wiens belezenheid zich alleen tot het Nieuwe Testament bepaalde, wist zich met die soort van redeneringen niet gerust te stellen. Zijn hart bloedde bij den aanblik der *grieven* en zielskwellingen van het ongelukkige voorwerp, dat als een gebroken riethalm daar nederlag; dat bezielde, levende, lijdende, maar ook onsterfelijke *voorwerp*, hetwelk door de Amerikaansche wetten met de balen, kisten en koffers, waar tusschen zij zich nedergevleid had, onder de vrachtgoederen gerangschikt wordt.

Tom naderde haar, en wilde met haar spreken, doch zij zuchtte slechts. Aangedaan, en met tranen in de oogen onderhield hij haar over Gods oneindige liefde, over een medelijdenden Jezus, over een zalig verblijf; maar zij hoorde niet. De smart had haar verdoofd en gevoelloos gemaakt. Het diep gewonde hart klopte naauwelijks meer.

Het werd nacht: eene kalme onbewegelijke, heldere nacht, schitterende van sterren, die als zoovele Engelen oogen op de aarde neder blikten; een verheven, maar doodsch schouwspel. Geene woorden, geen medelijdende, helpende stem weergalmde door die eerbiedwekkende stilte. Al het leven en geraas aan boord der *Belle Rivière* verdoofde langzamerhand, de passagiers begaven zich ter rust, en weldra hoorde men niets anders dan het geklots van het water tegen de zijden van het vaartuig. Tom strekte zich op een koffer uit, doch hoorde nog, alsvorens hij insliep, de gesmoorde snikken en zuchten der ongelukkige Lucie.

— O! wat zal ik beginnen.. O, God! goede God! help mij! — herhaalde zij gedurig, totdat hare stem in de stilte wegstierf.

Omstreeks middernacht schrikte Tom plotseling wakker. Eene zwarte gedaante zweefde hem vlugtig voorbij naar de reling van het vaartuig, en kort daarop hoorde hij een geplof in het water. Hij hief het hoofd op . . . de plaats, waar Lucie gezeten had, was ledig! Hij stond op, en zocht in de rondte, maar te vergeefs. Het arme gewonde hart had opgehouden te kloppen; zij had haar lijden in den stroom geëindigd; en deze kabbelde even vrolijk en zacht, als hadde hij zich niet boven de vertwijfelde vrouw gesloten.

Geduld! geduld! gij, wier harten bij het vernemen van dergelijke tooneelen van ontwaardiging zwellen. Geen enkele angstkreet, geen enkele traan der onderdrukten wordt door den Man der smarten, door den Goddelijken overwinnaar vergeten. Hij verdraagt met geduld en oneindige liefde het lijden van geheel een wereld. Weest dus ook gij verdraagzaam, en arbeidt in liefde; want zoo waarachtig hij God is, het uur zijner verlossing *zal* eenmaal slaan.

Haley stond vroegtijdig en vrolijk op, en kwam boven om zijne levendige koopwaar in oogenschouw te nemen.

— Waar is die vrouw? vroeg hij aan Tom.

Tom, die geleerd had te zwijgen, waar spreken nutteloos was, gevoelde zich niet geroepen zijne opmerkingen den slavenhandelaar mede te deelen, maar zeide eenvoudig, dat hij het niet wist.

— Zij kan toch in dezen nacht aan geene der landingsplaatsen ontsnapt zijn; want ik was wakker en op mijne hoede wanneer de boot stilhield. Ik vertrouw dat nooit toe aan andere lieden.

Deze woorden werden in vertrouwen aan Tom medegedeeld, als iets dat hem groote belangstelling moest inboezemen. Hij zweeg.

De handelaar doorzocht het geheele vaartuig, maar te vergeefs. Lucie was er niet.

— Hoor eens, Tom, zeide hij na lang zoekens — wees openhartig in dit geval. Gij weet er iets van. Ontken zulks niet, want ik ben er van overtuigd. Ik zag Lucie nog ten tien, ten twaalf en tusschen een en twee ure; ze sliep daar tusschen de kisten; en ten vier ure was ze verdwenen. Gij laagt daar den geheelen nacht in hare nabijheid. Dus moet ge er iets van weten; dat is zeker.

— Welnu, meester! tegen den morgenstond zweefde mij eene zwarte gedaante voorbij; half ontwaakt deed ik de oogen open, en hoorde kort daarop een grooten plof in het water; ik sprong op; en de vrouw was verdwenen. Dat is alles wat ik weet.

De slavenhandelaar scheen noch onsteld, noch verwonderd; want geachte lezers, zooals wij te voren reeds gezegd hebben, hij was aan vele dingen gewoon, waaraan gij zelfs niet durft denken. Zelfs de vreesselijke tegenwoordigheid van den Dood wekte geen enkele plegtige aandoening bij hem op. In zijne handelsomzwervingen had hij dien lastigen vriend dikwijls ontmoet en kennis met hem gemaakt, en beschouwde hem als een zeer gevaarlijken klant die hem in zijne handelsverrigtingen vaak schandelijk bedroog. Hij vergenoegde zich dus met te zweren, dat die Lucie eene slimme, aardige meid, en hij toch duivels ongelukkig was; en dat hij, als de zaken zoo gingen, op dezen togt niet veel verdienen zou. In het kort hij scheen zichzelven bepaald als een bedrogen man te beschouwen; maar er was niets aan te doen, want Lucie was naar eene vrijstaat ontsnapt, die hare vlugtelingen *nooit terug geeft*; zelfs niet op den eisch van de geheele geduchte Amerikaansche Unie. De handelaar zette zich daarom zeer onvergenoegd ter neder, nam zijn grootboek, en schreef de vermiste ziel en ligchaam af onder het hoofd: *hopelooze verliezen.*

. . . .

. . . .

„Welk een afschuwelijk schepsel is die handelaar, niet waar? Zoo ongevoelig! Het is wezenlijk om van te ijzen."

„Och! maar wie denkt er aan die handelaren. Zij worden immers algemeen veracht, en in geen fatsoenlijk gezelschap toegelaten."

Maar, mijnheer, wie maakt hem tot slavenhandelaar? Wie is het meeste te beschuldigen: de verlichte, ontwikkelde, verstandige man, die het stelsel ondersteunt, waarvan de slavenhandelaar het onvermijdelijke gevolg is, of den handelaar zelven? Uw publiek gevoelen doet den handel ontstaan, welke hem onteert en verlaagt, tot dat hij er eindelijk geen kwaad meer in ziet: waarin acht gij u dus beter, dan hij?

Gij zijt welopgevoed, hij is ontwetend; gij zijt beschaafd, hij is gemeen; gij zijt verfijnd, hij is grof; gij bezit bekwaamheden, hij is eenvoudig!

Daarom zal het hem op den grooten oordeelsdag verdragelijker wezen dan u!

Deze kleine bijzonderheden omtrent den wettigen handel besluitende, moeten wij echter onze lezers bidden, daaruit niet op te maken, dat Amerikaansche wetgevers geheel en al van menschelijkheid zonden ontbloot zijn; hetwelk misschien verkeerdelijk zou kunnen afgeleid worden uit de volhardende pogingen, welke door de natie ter bescherming van die soort van handel worden aangewend.

Wie zou het niet bekend zijn, hoe groote mannen onder ons zich beijveren, om tegen den buitenlandschen slavenhandel te strijden? Omtrent dat onderwerp hebben wij eene volkomene heermagt van Clarksons en Wilberforces, bijzonder stichtend om aan te hooren en te zien. Den slavenhandel met Afrika te drijven, geachte lezers, is zoo afschuwelijk! Men durft er niet aan te denken! Maar met Kentucky . . . dat is iets anders!

HOOFDSTUK XIII.

De kwakerswoning.

Thans biedt zich een meer vreedzaam tooneel voor onze lezers aan. Eene groote, net geschilderde keuken, met hare gladgeboende vloer, waarop geen zweem van stof te ontdekken is; een zindelijke oven van eene glinsterend zwarte kleur; een menigte tinnen vaatwerk, welks glans in de verbeelding aan de lekkere zaken, die het bevatten kan, denken doet; glad gewrevene greenehouten stoelen, wel ouderwetsch maar toch sterk; eene kleine logge wipstoel met een kussen van verschillende stukjes sits, netjes en met smaak bewerkt; en nog een andere grootere, meer moederlijke en oude wipstoel met groote armen en zachte veerkrachtige kussens, die den vermoeide als het ware tot zitten uitnoodigen, — in waarheid een gemakkelijke zetel, en wat huiselijk gemak en genot betreft, meer waard, dan een dozijn van uwe trijpen, ligtgemaakte kamerstoeltjes; — en bovenal in die stoel onze oude vriendin Eliza; zie daar, lezers, een aangenamer tooneel, dan die, welke wij in het vorige hoofdstuk schetsten.

Eliza? ja, zij is het, die daar zachtjes op en neer zit te wiegelen, met de oogen op haar naaiwerk gevestigd. Zij is bleeker en magerder, dan ten huize van den heer Shelby. Een zee van zorgen ligt er onder de schaduw van hare lange zwarte wenkbraauwen, en heeft den omtrek van haren zachten mond meer doen uitkomen; maar ook te gelijker tijd haar nog zoo jeugdig gemoed meer kracht en vastheid geschonken. Als zij nu en dan de groote, donkere oogen opslaat om naar het vrolijk gejoel van haren kleinen Hendrik te zien, ontwaart men in haar eene zelfstandigheid en geestkracht, die haar in vroegere en gelukkiger dagen niet eigen waren.

Naast haar zit eene vrouw met een tinnen schotel op de knieën, waarin zij zorgvuldig eenige gedroogde perziken uitzoekt. Zij kan omstreeks vijf en vijftig of zestig jaren oud zijn; maar de tijd schijnt deze wezenstrekken niet gerimpeld, maar veeleer opgehelderd en verjongd te hebben. Hare effen krippen neepjesmuts, de hagelwitte mousselinen halsdoek in breede vouwen op de borst geplooid en hare eenvoudige kleeding, toonen al dadelijk, dat zij tot de kwakerssecte behoort. Haar rond en blozend gelaat kenmerkt eene nog bloeijende gezondheid. Hare hairen, gedeeltelijk door de jaren verzilverd, zijn netjes gescheiden op een open voorhoofd, waarop de tijd geene zorgen en hartstogten, maar enkel „vrede op aarde en in de menschen een welbehagen" schijnt geschreven te hebben. Hare heldere, ligtbruine, liefdeademende oogen toonen de tolken te zijn van een hart, zoo goed en trouw, als er ooit een in een menschelijken boezem klopt. Hoe dikwijls wordt de schoonheid der jonge meisjes bezongen, waarom ook niet die der oude vrouwen? Indien iemand mijner lezers daartoe ooit lust gevoelt, dan wijzen wij hem over tot onze goede vriendin Rachel Halliday, zooals wij haar hier in haren wipstoel zien zitten.

Die stoel trekt vooral onze aandacht. Doordien hij welligt in zijne jeugd koude had gevat, door hoogen ouderdom, en ook wel door zenuw aandoeningen liet hij dikwijls een akelig gekraak en gepiep hooren; maar als men hem zachtjes op en neer wipte, ging dat geluid in een gesmoord kermen over, dat ons van elken anderen stoel onverdragelijk zou geweest zijn. Maar de oude Simeon Halliday verklaarde dikwijls dat het voor hem de welluidendste muziek was, en de kinderen verzekerden plegtig, dat zij voor geen geld ter wereld het gekraak van moeders stoel zouden willen missen. Waarom? omdat hij sedert twintig jaren of langer de plaats was, waarvan de teederste woorden, de zachtste teregtwijzingen, en de hartelijkste moederliefde waren uitgegaan. Ontelbare ziels- en ligchaamkwalen waren bij dien wipstoel gelenigd, vele tijdelijke en geestelijke moeijelijkheden opgelost; en dat alles door die éene brave, liefderijke vrouw, die daar zat: God zegene haar!

— En zoo zijt gij nog altijd van voornemens naar Kanada te gaan, Eliza? vroeg zij, van haren arbeid opziende.

— Ja, vrouw Halliday, antwoordde Eliza op vasten toon. — Ik moet gaan. Ik durf hier niet te blijven.

— En wat zult gij beginnen, als gij daar gekomen zijt? Hebt gij daarover wel nagedacht, mijne dochter?

Dat woord „mijne dochter" kwam even natuurlijk van de lippen van Rachel Halliday, als op haar de benaming van „moeder" kon toegepast worden.

Eliza's handen beefden en een traan viel op haar naaiwerk; doch zij antwoordde bedaard.

— Ik zal werk zoeken, en hoop het te vinden.

— Anders weet gij, dat gij zoolang het u behaagt, hier kunt blijven.

— O, ik dank u, maar, — en Eliza wees op haar zoon toen zij dit zeide, — ik kan 's nacht geen oog digt doen. Ik kan niet rusten. Nog verleden nacht droomde ik, dat die man het voorplein optrad.

— Arm kind! zeide Rachel hare tranen afdroogende, — maar gij moet u niet te zeer verontrusten. Het heeft den Heer behaagd, dat er nog nimmer een vlugteling in ons

dorp is gevat geworden. En ik vertrouw, dat het ook met uw kind niet gebeuren zal.

Hierop werd de deur geopend en eene kleine, jonge vrouw, rond als een appel, frisch als eene meiroos, trad het vertrek binnen. Zij was volgens de gewoonte der kwakerinnen eenvoudig in het grijs gekleed, en de witte mousselinen halsdoek bedekte haren wel gevormden boezem.

— Ruth Stedman! riep Rachel vrolijk uit, haar te gemoet gaande, en de beide handen toereikende.

— Hoe vaart gij, mijne waarde Ruth?

— Voortreffelijk, antwoordde deze, de hoed afzettende zoodat men een klein, lief hoofdje gewaar werd. De neepjesmuts, die het bedekte, scheen rusteloos en ondeugend te zijn, want gedurig moesten de kleine vingers haar tot de orde terugbrengen. Een paar weerspanninge krullen gelukte het echter te ontsnappen, en moesten dus dadelijk voor den spiegel wederom bezorgd worden. Ruth, die omstreeks vijf en twintig jaren oud was, scheen over zich zelve niet ongunstig te denken; want toen zij zich van den spiegel afwendde, zag zij er zeker eenigzins voldaan uit. Doch zij was in den daad een bloeijend, opgeruimd, levendig vrouwtje, die wel geschikt was om een man aan te trekken en gelukkig te maken.

— Ruth! deze vriendin is Eliza Harris; en dit is haar kleine, waarover ik u vroeger gesproken heb.

— Ik ben verheugd u te zien, Eliza; zeer verheugd, zeide Ruth haar de hand schuddende, even als of zij eene oude vriendin wedervond, die zij sins lang verwacht had.

— En is dit uwe kleine jongen; een aardig knaapje. Ik heb een koekje voor hem mede gebragt, ging zij voort, Hendrik een taartje aanbiedende, die het beschroomd aannam, haar naauwkeurig beschouwende.

— En waar is uw kind, Ruth? vroeg Rachel.

— Hij zal zoo wel komen. Uwe Maria heeft hem mij dadelijk afgenomen toen ik binnen kwam, en bij de andere kinderen in de schuur gebragt.

Op dit oogenblik werd de deur geopend, en Maria, een meisje met het open gelaat en de groote bruine oogen harer moeder, trad binnen met het kind op de armen.

— Ha! ha! riep Rachel, het blanke, mollige kind in de armen nemende. — Wat ziet hij er goed uit, en wat groeit hij?

— Ja, dat doet hij, zeide de kleine, bedrijvige Ruth, het kind een blaauw zijden kapje en eenige overtollige kleedingstukken, strikjes en lintjes afnemende. Daarna omhelsde zij hem teeder en zette hem op den grond, ten einde op zijn gemak en 't huis te komen. Het kind scheen aan zulk eene handelwijze gewoon te zijn, want stilzwijgend bragt hij den duim aan den mond, en scheen weldra in zijne eigen opmerkingen verdiept, terwijl zijne moeder haar breiwerk voor den dag haalde.

— Maria, zoudt ge den ketel niet te vuur zetten, zoudt ge niet, mijn beste? vroeg de moeder vriendelijk.

Maria vulde den ketel, hing dien te vuur, en weldra steeg de wasem gelijk een offer ter eere der gastvrijheid en gulhartigheid naar boven. Dezelfde hand deed ook na eenige vriendelijke aanwijzingen der moeder, de perziken in eene stoofpan, en plaatste dien op het vuur. Rachel zelve deed een voorschoot voor, nam een helder geboende plank, en begon handig eenige beschuitjes te kneden. Nog wendde zij zich tot Rachel met de woorden: — Maria, zoudt ge niet aan Jan zeggen, een hoentje toe te bereiden?

(*Vervolg hierna.*)

VREEMDEN-LIJST.

AANGEKOMEN.

26 Oct. P. J. Siau, van Pasoeroean; C. A. Stephan, van Batavia; H J. Crameer, van Kedirie.— 27 Oct. L. MacLennan, van Kedirie; C. F. Schmidgall en P. Havinga, beide van Samarang.— 28 Oct. R. W. Thomsom, van Pasoeroean.— 31 Oct. B. J. Schipper, van Batavia; J. R. Huwal, van Malang; J. G. Wilson, van Bodjonegoro; J. P. Condoo, van Bezoekie; J. Delmar, van Pasoeroean; J. A. S. Duijkers, van Riouw; J. A. L. Coenen, van Toeban; C. E. Beurlin, van Batavia. — 1 Nov. Mevr. A. E. Heijligers, van Batavia.

HOTEL MONTOFT.

29 Oct. Cunningen en Echtgenoote van Balie; R. W. Thomson, van Probolingo.— 30 Oct. Haringa, van Madura; E. P. Pohl en Lebret, beide van Pasoeroean; Van Bruggen en zoon en Wed. Haringa en dochter, beide van Madura.

GEBOORTEN, HUWELIJKEN EN STERFGEVALLEN.

BEVALLEN:

J. L. Dekens, Deux, D. Solo 16 Oct.— J. W. Gout, Rijnbende, Z. Solo 15 Oct.— E. Jansen, Holm, Z. Soerabaija 26 Oct.— Willemsen, Hallwachs, Z. Soerabaija 26 Oct.— E. C. Staal, Houtbeckers, D. Samarang 15 Oct.— C. W. ten Cate, Persijn, D. Samarang 24 Oct. — J. G. Mendes da Costa, Roessing van Sterson, Z. Samarang 26 Oct.— H. D. van der Poel, Esser, D. Pasoeroean 21 Oct.

GETROUWD:

W. H. Bangert met C. T. Merlé, Samarang 29 Oct.— Filz Verploegh met van Haak, Soerabaya 28 October.—

OVERLEDEN:

H. D. van der Poel, Esser, 38 j. Pasoeroean 24 Oct. — H. D. van der Poel, 5 d. Pasoeroean 26 Oct.— C. A. Fisser, 48 j. Cheribon 22 Sept.— L. C. E. Knops, Cheribon 15 Oct.— J. C. Filz, Soerabaija 10 Oct.— M. T. Slier, Moories, 31 j. Willem I 9 Oct.— A. J. R. Douglas, Palembang 30 Sept.— C. Nagel, van Naersen, 52 j. Soerabaija 29 Oct.

SCHEEPSBERIGTEN.

Aangekomen schepen te Soerabaya.

Datum.		*Vlag.*	*Namen der Schepen.*	*Gezagvoerder*	*Van*
Oct.	25	Nederl. Ind.	stoomschip Banda.	F. H. Schmidt.	Batavia.
„	—	„ „	Little Tot.	Katjoong.	Pasoeroean.
„	26	„ „	de Walvisch.	Said Moht. bin Aloei Alhadat.	Batavia.
„	—	Nederl.	Minerva.	J. A. van Boven.	„
„	—	„ „	Fatal Kair.	Go Tjonkoei.	Riouw.
„	27	„ „	stoomschip Java.	G. Batten.	Batavia.
„	28	Nederl.	Maria Anna.	L. G. Verbeek.	„
„	29	Nederl. Ind.	Shat Elvrat.	Said Abd. bin Hoesin Alhabassij.	Samarang.
„	31	„ „	Fathool Hermaas.	Goestie Tasim.	Batavia.

Vertrokken Schepen van Soerabaya.

Datum.		*Vlag.*	*Namen der Schepen.*	*Gezagvoerder.*	*Naar*
Oct.	25	Nederl. Ind.	Hing Goan.	Liem Pik I.	Riouw.
„	26	„ „	Kim Tiksin.	Kwee Tjoengsin.	Sumanap.
„	27	Nederl.	Fop Smit.	K. J. Swart.	Nederl. over Probolingo.
„	—	Z. M.	stoomschip Onrust.	Komm. luit. 2e kl P. N. Quarles v. Ufford.	koerss tell. om de West.
„	—	Nederl. Ind.	Djeilanie.	Said Moht. bin Alie.	Palemb. over Sum. en Batavia.
„	—	„ „	De Walvisch.	Said Hamit b. Aloei Alhadat.	Grissee.
„	28	„ „	stoomschip Banda.	F. H. Schmidt.	Batavia over Samarang.
„	29	„ „	Little Tot.	Katjoong.	Pasoeroean.
„	—	Z. M.	stoomschip Vesuvius.	Komm. luit. 1e kl. P. A. Mattheijzen.	koers stellende om de West.
„	30	Nederl. Ind.	Fatahool Haer.	Goestie Taher.	Banjermassing.
„	31	Nederl.	Weltevreden.	H. Teerlink.	Nederl. over Bezoekie.
„	—	Nederl. Ind.	Kembang Djepoon.	Liem Pik Hok.	Riouw.
„	—	„ „	stoomschip Java.	G. Batten.	Sing. over Sam. en Batavia.
„	—	„ „	„ Macasser.	B. J. Schipper.	Pad. „ Batv. en Bencoelen.
Nov.	1	Nederl.	Minerva.	J. A. van Boven.	Nederl. over Pasoeroean.

In lading liggende Schepen te Soerabaya.

Vlag.	*Namen der schepen.*	*Gezagvoerder.*	*Bestemming.*	*Agenten.*
Nederl. Ind.	Fatahool Rachman.	Hadjie Abdul Kadir.	Riouw en Singapoer.	Gezagvoerder.
Nederl.	Minerva.	J. van Boven.	Nederland.	Fraser Eaton & Co.
„	Anna Maria.	L. G. Verbeek.	„	van Eck & Co.
„	Capello.	H. Wegman.	„	Fraser Eaton & Co.
Nederl. Ind.	Macasser.	H. Chevallier.	Pad. viâ Benkoelen en Bat.	W. Cores de Vries.
„ „	Fathal Haer.	Gow Ngotjie.	Riouw en Singapoer.	Gow Ngo Tian.

AANGEKOMEN PASSAGIERS.

Met het Ned. Ind. stoomschip *Banda* de jonge heer Vreede Bik, de heeren Stephan, en de Nijs van Grol.— Met de Ned. Ind. bark *Fatal Kair*, 20 Inlanders.— Met het Ned. Ind. stoomschip *Java*, 4 officieren, de heeren Abraham en fam., Burlein, van Dolder, Mattiessen, Z. M. troepen en bannelingen en 38 vrije menschen.— Met de Ned. Ind. bark den jonge heer J. A. S. Duijkers.

VERTROKKEN PASSAGIERS.

Met het Ned. Ind. stoomschip *Banda*, een militair en bannelingen.— Met de Nederl. bark *Weltevreden*, vier gepasporteerde militairen.— Met het Ned. Ind. stoomschip *Java*, de heeren J. Trail, J. Rogerson, J. Renstt. G. Thomas, R. H. Neil. — Met het Ned. Ind. stoomschip *Macasser*, de heeren F. Melchers, E. Caron, J. Gijsing en W. F. A. Cores de Vries.

Schepen liggende ter reede.

Z. M. Wachtkorvet Nehalennia, transportschip Prins Willem Frederik Hendrik, stoomschip Merapie, stoomschip Suriname, schoenerbrik Saparoea, Gouv. schoener Haai: de schepen van Galen en Ammana Tulbarie; de barken Fatal Maän, Pilot, Balgis, Hoksoen, Hector, President Verkouteren, Brunette, Camba Torida, Capella, Fatahool Rachman, Hoksing en Virginia: de schoeners Fathal Rachman thans hern. Selaparang en de kotter Tedok.

PASOEROEAN.

AANGEKOMEN.

25 Oct. het Ned. schip *Voorwaarts*, gezagv. J. van Delft, van Batavia.

28 Oct. het Ned. schip *Pieter Cornel Zoon Hooft*, gezagv. J. J. Muntendam, van Batavia.

VERTROKKEN.

24 Oct. de Ned. Ind. kotter *Little Tot*, gezagv. Katjoong, naar Soerabaya.

28 Oct. het Ned. barkschip *Jacoba*, gezagv. F. J. Boursseweils, naar Rotterdam, passagier de jongeheer Varkevisser.

Aan- en uitvoer te Pasoeroean van 22 tot en met 29 October 1853.

Naar Rotterdam met het Ned. barkschip *Jacoba*, gezagv. F. J. Boursseweils.

$8000^{69}/_{100}$ picols gouvernements suiker en 3630 pic. gouv. koffij.

BANJOEWANGIE.

AANGEKOMEN.

27 Oct. het Frs. schip *Fernand*, gezagv. P. Niquet, van Soerabaya.

VERTROKKEN.

28 Oct. het Frs. schip *Fernand*, gezagv. P. Niquet, naar Nantes.

Aan- en uitvoer te Soerabaya van 25 tot en met 31 October 1853.

AANVOER

Van Cheribon per de Ned. Ind. bark *Kiem Tik Sing*, gezagv. Kwee Ing Sing, agent Gezagvoerder.

250 st. zilver sp. matten, 100 gulden aan specie, 260 pic. rijst, Gezagvoerder.

Van Batavia en Samarang per de Ned. Ind. stoomboot *Banda*, gezagv. A. Schmidt, agent W. Cores de Vries..

8 oxhd. bier, 1 kt. suikerwerk, Hoekstra Gijsing & Co.; 50,000 st. specie, N. H. M.; 3 kn. calicots, 1 kt. katoogjes, B. J. van Eck & Co.: 1 kt. parapluen, 3 vn. madera, Hoekstra Gijsing & Co.; 2 kn. neteldoek, Fraser Eaton & Co.; 80 pic. zwarte peper. Thomas; 1 jagtgeweer, 6 kn. gev. katoen, Hoekstra Gijsing & Co.; 1 kt. kramerijen, Behrend, 1 kt. muzijk instrumenten, Karthaus; 1 kt. kramerijen, 1 kt. leder, 1 kt. lantarens, 1 kt. kramerijen, 2 kn. speelkaarten, Adam & Co.; 5 kn. manufacturen, 17 kn. gev. katoen, 19 kn. gedr. katoen, 114 bn. peper, 70 pic., 1 pakje, monster, Ruijl Cramer & Co.; 1 kt. papier en lakwerk, E. Fuhri; 1 baal manufacturen, Martens; 1 oxhd. Brandewijn, 1 oxhd. wijnazijn, 1 pak copsules, van Driessche; 50 zn. peper, 40 pic., L. Johan; 880 guldens zilveren specie, 1275 st. zilveren munt, Order; eenige provisien, dranken en kleinigheden, Order.

Van Batavia en Samarang per de Ned. Ind. stoomboot *Java*, gezagv. G. Batten, agent Fraser Eaton & Co.

1 pak ijzerwerk, Fraser Eaton & Co.; 2 kn. boeken en schrijfbehoeften, 1 rol papier, E. Fuhri; 2 vn. bier, Nash; 4600 st. zilveren guldens, 5 pn. begagie, 1 rol Jav. linnen, 1 kt. wagentuigen, 10 ks. specie, Fraser Eaton & Co.

Van Riouw en Singapoer per de Ned. Ind. bark *Fathal Kair*, gezagv. Gow Ngo Tjae, agent Gow Ngo.

685 krandjs., en 244 zn. gambeer, 1 kt. ruwe zijde, 300 stellen stalenpannen, $6\frac{1}{2}$ pic. was, 6000 st. manilla sigaren, 1 kt. diversen, Go Ngo Tian.

Van Batavia per het Ned. schip *Minerva*, gezagv. J. van Boven, agent Fraser Eaton & Co.

55000 st. holl. goenie zakken en eenige goederen voor Nederland, N. H. M.

Van Batavia per het Ned. schip *Maria*, gezagv. L. G Verbeek, agent B. J. van Eck & Co.

103,000 Nederl. & steenkolen, W. Cores de Vries; 4 kn. koopmanschappen, 1 vt. bier, van Driessche; 10 vs. specie, 12 bossen pijpen, 2 kn. koperen tuben, 100 bossen ijzeren tuben, N. H. M.; en eenige regalen en restant provisien.

UITVOER.

Naar Balie Ampenan per de Ned. Ind. schoener *Sarie Toendjoong*, gezagv. Loeij Tjew.

3 kn. oude defecte geweren en pistolen, 28 vs. buskruid, 2 ijzeren lelas, Tja Tjien en Fraser Eaton & Co.; 1 kt. rood cambriks, 2 kn. chitzen, 1 kt. gedr. katoen, Adam & Co.; 20 st. ledige olie tonnen, The Gow Tjoe; 2 pic. kandy suiker, 40 st. ledige olie tonnen, 120 ps. Jav. speelkaarten, 25 kn. anijsdrank, Gezagvoerder; 1 kt. inhd., kleinigheden, W. Cores de Vries; 1 kt. slendang. Ruijl Cramer & Co.

Naar Riouw en Singapoer per de Ned. Ind. bark *Hing Goan*; gezagv. Liem Pikie.

990 pic. rijst, 60 pic. kadele pitten, 100 pic. sapanhout, Tan Bin Djang; 2 pic. Jav. koperwerk, Hadjie Ambar, 1000 st. sp. matten, Hadjie Abdul Latip; 151 st. sp. matten, 132 st. gouden tienjes, Tan Bin Sing; 1860 st. sp. matten, 285 st. gouden tienjes, Lau Awan; 61 st. buffelhuiden, 120 pic. klapper olie, Gezagvoerder; 400 pic. koffij, 90 pic. rijst, 30 pic. klapper olie, 45 pic. kadele pitten, 10 pic. aarde katjang, 150 pic. groe katjang, 2300 st. sp. matten, 14 pic. aarde katjang, Tan Bin Djang.

Naar Palembang viâ Sumanap per de Ned. Ind. bark *Djelanie*, gezagv. Said Mohamat bin Alie.

160 st. tjapeels en eenige kleinigheden, Gezagvoerder.

Naar Nederland viâ Probolingo per het Ned. schip, *Fop Smit*, gezagv. K. Swart.

300 pic. tin, 100 pic. rotting, N. H. M.; 2 kn. wijn, $22^{80}/_{100}$ pic. tabak, W. Cores de Vries.

Naar Riouw en Singapoer per de Ned. Ind. bark *Kembang Djepoon*, gezagv. Liem Pik Hok.

1200 st. sp. matten, 12 pic. smeer, 1800 pic. rijst, Kwee King Tian.

Naar Bandjarmassing per de Ned. Ind. bark *Fatahool Hair*, gezagv. Goestie Tahir.

300 pic. oud ijzer, $10^{11}/_{100}$ pic. Jav. koperwerk, $5\frac{1}{2}$ pic. Jav. medicijn, 1 pic., Ben Sain; 14 st. Jav. ledige kisten, 10 st. Jav. blikken trommels, 110 pic. oud ijzer en eenige manufacturen en kleinigheden, Diverse Bandjareezen; 2 kn. ginhangs en ledige bottels, Said IJdroos.

Naar Nederland viâ Bezoekie per het Ned. schip *Weltevreden*, gezagv. H. Teerlink.

125 pic. rotting, 350 pic. gouvnmt. tin, 2500 pic. koffij, N. H. M.

Naar Singapoer over Batavia en Samarang per het Ned. Ind. stoomboot *Java*, gezagv. G. Batten.

2 kn. pendules en glaswerk, 1 kt. en 1 koffer met boeken en schrijfbehoeften, E. Fuhri; 293 st. buffelhuiden, Fraser Eaton & Co.; 4 bn. chirtings, Hoekstra Gijsing & Co.

Marktprijzen.

Suiker No. 16 per picol *f* $11\frac{1}{2}$.—
Id. „ 15 „ „ *f* 11.—
Id. „ 14 „ „ *f* $10\frac{1}{2}$.—
Id. „ 13 „ „ *f* 10.—
Id. „ 12 „ „ *f* $9\frac{1}{2}$.—
Koffij per picol *f* 25 à *f* $26\frac{1}{2}$ —
Rijst (carga) per koijang *f* 110 à *f* 115.—
Id. (witte) „ „ *f* 130 à *f* 135.—
Koehuiden per 100 p. à *f* 240.—
Arak per legger. *f* 45.—
Olie (Klapper) per picol *f* 20.—
Olie (Katjang). *f* 16.—
Kadjang Matten. *f* 10.—
Rotting *f* 6.—
Vrachten op *Holland* *f* 105. — (*Nominaal.*)
Id. op *Engeland* £ 4. — „
Id. op het *Vasteland* £ 4.10.—
Id. op *Australiën* £ 4.10.—
Wissels op *Holland* 6 maanden. 105.—
Id. op *Engeland* 11 per £ 6 maanden.—
Id. op *Singapoer* 2.90 per dollar. 10 dagen.
Id. op *Canton* 3.10 „ „ 14 dagen.
Id. op de *Australische bank* *f* $11\frac{1}{4}$ 30 dagen.
Spaansche matten *f* 3.—
Mexikaansche dollars *f* 2.80.—
Sovereigns *f* 11 à *f* 11.25.—
Doublons *f* 40 à *f* 42.—
Tien gulden stukken *f* 10 à *f* 10.50.—
Oude Ducaten *f* 7.—
Nieuwe „ „ 6.75.—
Sydney's goud pr. 2 matten zwaarte *f* 92.—

PROTESTANTSCHE EEREDIENST.

Zondag, den 6den November des morgens ten half 9 uur.
Ds. SCHEUER.

Doopsbediening.

Aan boord van Z. M. wachtkorvet Nehalenia.
Ds. BRUMUND.

ROOMSCH-KATHOLIEKE EEREDIENST.

Zondag, den 6den November des morgens ten half 9 uur.